

VLAAMSE ECONOMIE SPUTTERT OP DE ANTWERPSE RING

“Het belangrijkste dat ons bindt, is de ontwarring van de Antwerpse mobiliteitsknoop. Onze politieke voorkeuren zetten we aan de kant.”

Jan van den Nieuwenhuijzen is CEO van SD Worx, maar in dit gesprek vooral lid van Forum 2020. **Die denktank van bedrijfsleiders en professoren ziet hoe de verkeersproblemen rond Antwerpen de economie in een wurggreep houden. En ze stelt een eigen oplossing voor.**

Tekst: Ive Van Orshoven

Oktober 2009: de inwoners van Antwerpen stemmen in een referendum de Lange Wapper weg en begraven daarmee een dossier waarover jaren was onderhandeld. Eindresultaat: terug naar af. “Deze warboel nooit meer”, dacht Jan van den Nieuwenhuijzen en hij stapte met andere bedrijfsleiders en professoren in de denktank Forum 2020. Zij hadden samen maar één vraag voor ogen: hoe moeten we het verkeer in en rond Antwerpen organiseren om de Vlaamse economie draaiende te houden? Forum 2020 zocht naar concrete voorstellen en aanbevelingen.

Praktijkervaring

Jan van den Nieuwenhuijzen voelt hoe de verkeersproblemen in Antwerpen dagelijks op zijn bedrijf wegen. Zijn kantoor ligt op een boogscheut van Het Steen in Antwerpen. Een unieke locatie ... of toch niet? “Het stadsbestuur is terecht fier op de aanwezigheid van kantoorgebouwen. Ze zijn een teken van economisch leven. Maar als het op mobiliteit aankomt, doet Antwerpen te weinig om de stad aantrekkelijk te maken. Onze bereikbaarheid is een minpunt. In de verschillende SD Worx-gebouwen in de buurt werken zo'n duizend werknemers. Ongeveer 600 daarvan hebben hun auto nodig voor het werk. Statistieken over hoeveel uren ze vastzitten in het verkeer heb ik niet. Maar je kan ervan op aan dat het er veel zijn.”

Ook voor de andere werknemers is de locatie aan de Scheldekaai geen evidentie. “Een

kwart van onze werknemers woont op minder dan vijf kilometer afstand. Zij kunnen de fiets nemen of te voet komen. Maar voor de anderen is het nagelbijten. Zeker als je kinderen hebt, kan je moeilijk vóór acht uur met de auto vertrekken en kom je sowieso in het spitsuur terecht. Het duurt ook lang voordat je een parkeerplaats vindt. Antwerpen maakt er geen prioriteit van om in die plaatsen te voorzien. Het stadsbestuur wil de auto's uit de stad houden, dat is begrijpelijk. Maar ze bedenkt geen positieve alternatieven.”

Openbaar vervoer

Er is toch het openbaar vervoer? “Tja ... Heb jij 's morgens al eens op een Antwerpse tram gezeten? Die zitten voortdurend eivol. Je kan er ook nauwelijks op rekenen dat je tram of bus het traject op tijd aflegt. Bovendien zijn er veel te weinig parkeerplaatsen buiten de stad die op het openbaar vervoer aansluiten. Er is dus voorlopig weinig alternatief voor de auto. Dat betekent file. Aanschuiven op de snelweg, maar ook aanschuiven op de gewestwegen. Want ook de kleinere toegangswegen tot Antwerpen slibben dicht.”

Ratio

De Antwerpse verkeersproblematiek zit Jan van den Nieuwenhuijzen hoog. Zijn ergernis bereikte een hoogtepunt in de aanloop naar 18 oktober 2009, meer bepaald het referendum over de Lange Wapperbrug. “Daarom hebben we toen op initiatief van Christian Leysen, samen met bedrijfsleiders en professoren, het Forum 2020 opgericht. We vonden

Jan van den Nieuwenhuijzen:

Antwerpen maakt er geen prioriteit van om in parkeerplaatsen te voorzien. Het stadsbestuur wil de auto's uit de stad houden, dat is begrijpelijk. Maar ze bedenkt geen positieve alternatieven.

E34w

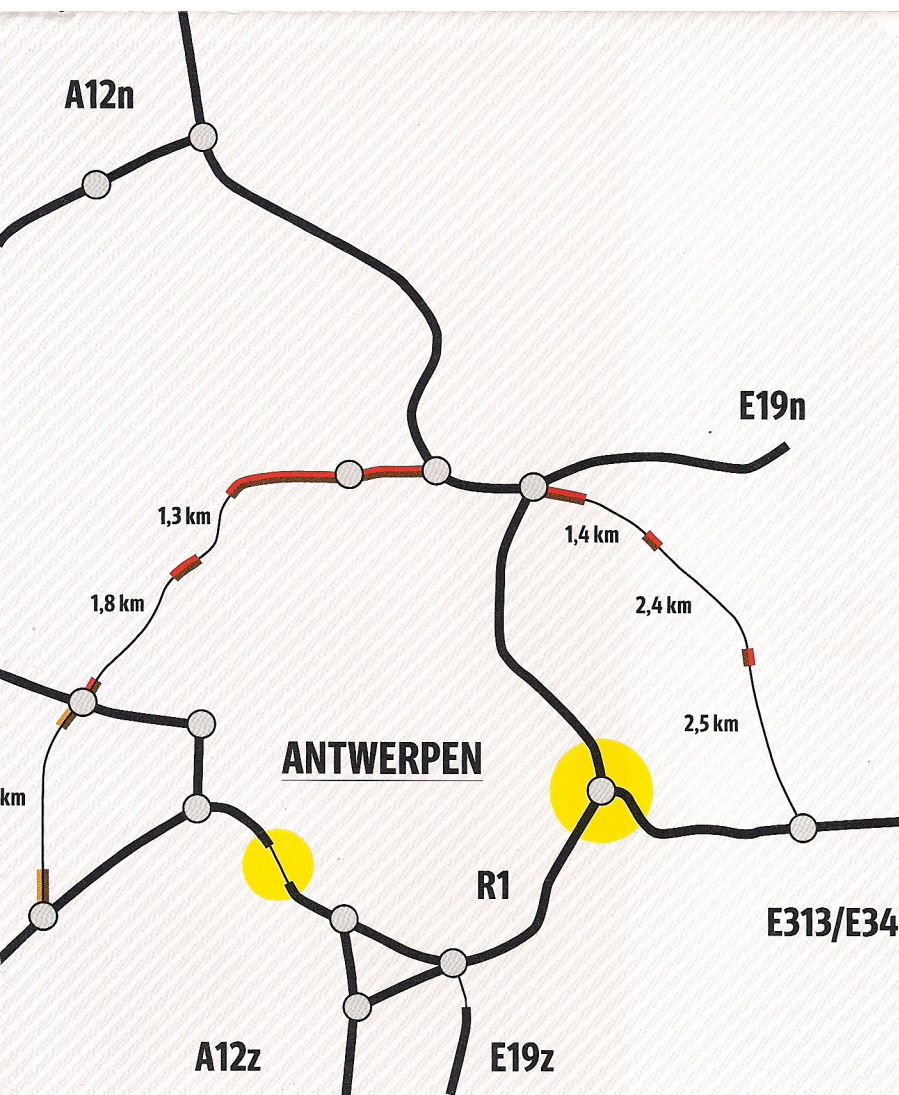
— Westtangent
— Noordtangent
— Oosttangent (A102)

E17w

dat er een objectieve, apolitieke denktank nodig was om de Antwerpse verkeersknoop te helpen ontwarren. Het eerste wat we gedaan hebben, is de problematiek op een wetenschappelijke manier aanpakken. Want bij het verhaal rond de Lange Wapper was de ratio soms ver te zoeken. In dat dossier moest en zou er een brug komen, terwijl er op voorhand geen studies waren die aantoonde dat een brug de beste oplossing bood. Bovendien stond er in het dossier dat er een tolheffing zou komen aan de Kennedytunnel, op Linkeroever. Maar die beslissing dateerde van 2000! Ondertussen zijn we twaalf jaar verder, en bestaan er hoogtechnologische middelen om zo'n heffing te vereenvoudigen.”

Hoe pakte het Forum de zaken aan? “In een eerste fase hebben we alle studies geïnventariseerd. We luisterden naar diverse actoren, inclusief de randgemeenten en de actiegroepen. Vooral met de actiegroep stRaten-generaal hebben we goed kunnen samenwerken. In juni 2010 presenteerden we dan een oplossing die financieel, technisch en

HET MECCANOTRACÉ VAN FORUM 2020

Eind februari 2010 stelden het Forum 2020 en stRaten-generaal samen het meccanotracé voor, dat het doorgaand verkeer in twee grote lussen om Antwerpen leidt. De westelijke autostrades E17 en E34 worden er door een koppeling van korte tunnels langs het noorden van Antwerpen verbonden met de oostelijke autostrades E313 en E34. Daarvoor gebruikt het tracé drie zogenaamde 'tangenten.' In het Waasland verbindt de 'westtangent' de E17 via een tunnel met de E34. Een 'noordtangent', eveneens met tunnels, verbindt het tracé met de A12 in het noorden van de haven. Aan de 'knoop van Ekeren', waar A12 en E19 samenkomen, vertrekt een ondergrondse 'oosttangent' die doorloopt naar de E313 en de E34.

Volgens het onderzoeksbureau Transport & Mobility Leuven (TML) is het Meccanotracé superieur aan het BAM-tracé, dat dichtbij de stad loopt. In een studierapport uit 2010 staat te lezen dat 'het Meccanotracé de Kennedytunnel met 44 procent ontlast, tegenover 36 procent bij het BAM-tracé. Tussen Berchem en Borgerhout trekt Meccano 30 procent van het Ringverkeer weg, tegenover 17 procent bij BAM.' De Vlaamse regering blijft vooralsnog achter het BAM-tracé staan. Ze keurde de bouw goed van een nieuwe gevangenis in Beveren, die pal op het Meccanotracé ingepland staat. **Het Forum 2020 pleit ook voor een intelligente tolheffing. De overheid vraagt dan een hogere bijdrage voor chauffeurs die op een bepaalde plaats en een bepaalde tijd afwijken van de aanbevolen route.** "Tolheffing op doorgaand verkeer verzacht het fileelend rond Antwerpen aanzienlijk," weet Griet De Ceuster van TML. "Verkeerssturing is prioritair om de Antwerpse mobiliteitsproblematiek op te lossen. Maar als er toch een tracé komt, dan scoort Meccano over de hele lijn beter."

maatschappelijk haalbaar is: het zogenaamde Meccanotracé. (zie kader) Sinds 2010 hebben ook de Vlaamse overheid en de Stad Antwerpen niet stilgezeten. Zij bestelden op hun beurt hun eigen studies. Begin 2013 lopen die studies ten einde. Jan van den Nieuwenhuijzen wacht vol ongeduld op de resultaten. Maar of hij ook hoopvol is? "Tegen beter weten in: ja. Maar ik besef dat je met studies veel kan aantonen. En dat politici het zeer moeilijk hebben om op eerder gemaakte beslissingen terug te komen. Daarom merk je dat er veel scepsis leeft. Op ons vooropgestelde tracé wordt bijvoorbeeld de nieuwe gevangenis van Beveren gebouwd."

Apolitiek

Bij Forum 2020 leeft er scepsis over de politieke besluitvorming en strategie, maar de eigen denktank is ook niet vrij van politieke figuren. Manu Claeys van stRaten-generaal kwam bij de gemeenteraadsverkiezingen van 2006 op voor Groen en Forum 2020-bezieler Christian Leysen heeft een verleden bij Open VLD. "Wij blijven apolitiek werken, want de meeste leden van Forum

2020 laten zich niet voorstaan op hun politieke voorkeur. En zij die wel politiek actief zijn, zijn dat voor partijen van verschillende strekking. Het belangrijkste dat ons bindt, is de ontvarring van de Antwerpse mobiliteitsknoop. Die bezorgdheid is economisch getint. De meesten onder ons zijn bedrijfsleiders. Antwerpen is het Vlaamse verkeersknooppunt bij uitstek. Als de ring rond Antwerpen stilstaat, betekent dat tijdverlies voor de hele Vlaamse economie. Dat is onze drijfveer."

"Onlangs was ik op een expertmeeting over de Vlaamse economie, georganiseerd door de provincie Antwerpen. Daar werd in zes verschillende workshops, verdeeld over zes sectoren, nagedacht over de accenten die Vlaanderen kan leggen om de economie de komende jaren te doen heropleven. In alle workshops kwam telkens dezelfde oplossing naar voor. Juist ... De Antwerpse verkeersknoop ontwarren. Forum 2020 doet dus niet aan politiek. Wij willen gewoon Vlaanderen sneller uit de crisis halen."